

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
161/20	Formannskapet	PS	03.12.2020
117/20	Kommunestyret	PS	10.12.2020

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Asbjørn Nagell Toft	FE-033, HistSak-19/650	20/281

Medfinansiering av drift av vassområda frå 2021-2027- Førespurnad frå Vestland fylkeskommune

Vedlegg

Førespurnad - medfinansiering av drifta av vassområda frå 2021-2027

Kostnadsfordeling kommunar i tidlegare Hordaland & Aurland & Lærdal 2021-2027

Framlegg til vedtak:

Austrheim kommune løyver kr. **19.739** til drift av vassområda for 2021. Vidare kostnadsfordeling for åra 2022-2027 må drøftast i politiske fora og med Vestland fylkeskommune. Den naturlege kostnadsfordelinga hadde vore kr. 3 pr. innbyggjar i kvar kommune pr. år i gamle Hordaland fylke. Grunngevinga for vedtaket står i saksutgreiinga.

Formannskapet - 161/20 - 03.12.2020

FS - behandling:

Avdelingsleiar Asbjørn Toft orienterte om saka. Ein bør godta dette no, for det er viktig og arbeidet bør ikkje stoppe opp, så bør ein ta ein vurdering framover seinare.

Per Lerøy (Ap) - vi er samde om at vi godtek denne, så får vi heller ta opp i dei rette fora korleis fordelingsnøkkelen skal vere. Kanskje skal det opp i Regionrådet.

Rådmann Liv Løvvik - lurt å ta opp saka i Regionrådet.

Per Lerøy (Ap) sa at fordelingsnøklar som vert oppfatta som urettferdige kan sette interkommunale prosjekt fare.

Asbjørn Toft - saksopplysning i møte: Rådmanen si innstilling frå Alver er at dei ikkje vil vere med på samarbeid, usikkert kva politikarane i Alver gjer.

Handsaming i formannskapet:

Samrøystes for rådmannens framlegg til vedtak.

FS - vedtak:

Austrheim kommune løyver kr. **19.739** til drift av vassområda for 2021. Vidare kostnadsfordeling for åra 2022-2027 må drøftast i politiske fora og med Vestland fylkeskommune. Den naturlege kostnadsfordelinga hadde vore kr. 3 pr. innbyggjar i kvar kommune pr. år i gamle Hordaland fylke. Grunngevinga for vedtaket står i saksutgreiinga.

Kommunestyret - 117/20 - 10.12.2020**KS - behandling:**

Avdelingsleiar Asbjørn Toft orienterte om saka.

Ordførar Per Lerøy sa at dersom modellen skal gå som dette, kjem dei større kommunane veldig bra ut, medan dei mindre kommunane kjem dårleg ut.

Handsaming i kommunestyret:

Rådmannens framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

KS - vedtak:

Austrheim kommune løyver kr. **19.739** til drift av vassområda for 2021. Vidare kostnadsfordeling for åra 2022-2027 må drøftast i politiske fora og med Vestland fylkeskommune. Den naturlege kostnadsfordelinga hadde vore kr. 3 pr. innbyggjar i kvar kommune pr. år i gamle Hordaland fylke. Grunngevinga for vedtaket står i saksutgreiinga.

Saksopplysninger:

Kommunane har ei viktig rolle i arbeidet med vassforvaltinga i Noreg. Vassforskrifta frå 2007 legg føringar for dette arbeidet og definerer kommunen sine rettar og plikter i dette arbeidet. For å samordne dette arbeidet er landet delt inn i vassregionar og vassområde. Kvar kommune er representert i eit vassregionutval og er medlem i eit vassområdeutval.

Vassområdekoordinator er sekretæren i dette utvalet og skal samordna arbeidet og hjelpe kommunen med å få utført sin del av arbeidet med å få utarbeidd ein vassforvatingsplan. Finansieringa av arbeidet i vassområdeutvalet skal skje med bruk av kommunale, fylkeskommunale og statlege midlar. Vassområdekoordinatorar i Hordaland har no ca. 25 % stilling finansiert av fylkeskommunen. Vår erfaring er at så låg stillingsprosent ikkje er tilstrekkeleg til å hjelpe kommunane med sitt ansvar innan vassforvaltning. Vassområdekoordinator vil då betre kunne rådgje og hjelpe kommunane med å få utført det pålagde arbeidet slik at miljømåla kan bli nådd og arbeidet utført i samsvar med nasjonale føringar. Viktige oppgåver for vassområdekoordinator er å vere pådrivar og rådgjevar for kommunane.

Vestland fylkeskommune har no eit ynskje om at kommunane i Vestland kan vera med å finansiera arbeidet med dette arbeidet. Sjå vedlegg **Førespurnad -medfinansisering av drifta av vassområda**, datert den 01.10.2020. Dei har og vist til fordelingsnøkkel i vedlagt **Kostnadsfordeling kommunar i tidlegare Hordaland & Aurland & Lærdal 2021-2027**.

Årsbudsjett for kvart vassområde i perioden 2022-2027:

Løn vassområdekoordinator i 50 % stilling:	kr 400 000
Miljøovervaking / kartleggingar:	kr 150 000
Reise, møte, drift	kr 50 000
Sum drift vassområdet	kr 600 000

Vassforskrifta vart sett i verk 01.01.2007. Gjennom vassforskrifta har Noreg slutta seg til EU sitt vassdirektiv. Direktivet legg opp til ei heilskapleg forvaltning av grunnvatn, fersk- og kystvatn. Vassforskrifta seier at alle vassførekomstar skal ha minimum god økologisk og kjemisk tilstand. Vassforskrifta er heimla i Plan- og bygningslova, Ureiningslova, Vassressurslova og anna lovverk.

Vestland fylkeskommune har lagt opp til ein fordelingsnøkkel mellom kommunane med 30 % likt beløp for kvar kommune, 35 % fordelt etter folketal og 35 % fordelt etter jordbruksareal i aktiv drift.

Til no har Austrheim kommune bidratt med sin eigeninnsats til dette arbeidet og fylket har teke kostnaden med prosjektilsette.

Austrheim kommune sin kostnad pr. år frå 2022 til og med 2027 med Fylkeskommunen sitt forslag til kostnadsfordeling og i vårt vassområde er på **kr. 39.478**. Austrheim kommune sin kostnad i 2021 med Fylkeskommunen sitt forslag til kostnadsfordeling er på **kr. 19.739**.

Til saman vil arbeidet med drift av vassområde kosta Austrheim kommune **kr 256.607** med fylkeskommunen sitt forslag til kostnadsfordeling frå år 2021 fram til og med 2027. Nedanfor er det vist døme på korleis denne kostnadsfordelinga slår ut i dei ulike vassområda:

Stord kommune med om lag **19.000** innbyggjarar skal betala om lag **48.000** pr. år frå 2022 til og med 2027. Tysnes med om lag **2900** innbyggjarar skal betala om lag **23.000** pr. år frå 2022 til og med 2027. Tysnes er på mange måtar lik Austrheim kommune i folketal og landbruksareal, men sidan dei ligg i ait anna vassområde vert det ein heilt annan kostnad, totalt **kr. 150.683** frå år 2021 fram til og med 2027. Det er om lag kr. 106.000 mindre enn Austrheim kommune.

Bergen kommune med om lag **285.000** innbyggjarar skal betala om lag **155.000** pr. år frå 2022 til og med 2027 (i to vassområde, kommunedelen på 30% tel berre i det eine vassområdet). Øygarden kommune med om lag **38.000** innbyggjarar skal betala om lag **45.000** pr. år frå 2022 til og med 2027.

På grunn av at kommunedelen for Bergen kommune og Alver kommune berre tel i eit vassområde er det kommunane Voss, Vaksdal, Osterøy og Modalen som sponsar desse to kommunane i Vassområde Voss-Osterfjorden.

Alver kommune med om lag **29.000** innbyggjarar skal betala om lag **215.000** pr. år frå 2022 til og med 2027 (i to vassområde, kommunedelen på 30% tel berre i det eine vassområde). Fedje kommune med om lag **550** innbyggjarar skal betala om lag **25.000** pr. år frå 2022 til og med 2027. Modalen kommune med om lag **390** innbyggjarar skal og betala om lag **25.000** pr. år frå 2022 til og med 2027.

Vurdering:

Rådmannen forstår at Vestland fylkeskommune er i ein vanskeleg økonomisk situasjon og difor ynskjer eit spleiselag med kommunane i dette arbeidet. Fordelingsnøkkelen som Vestland fylkeskommune føreslår synes rådmannen ikkje er fornuftig eller rettvis. Bergen kommune har eit stort folketal og Voss kommune har eit stort landbruksareal. Det at fordelingsnøkkelen legg opp til at Fedje og Modalen som er små kommunar skal bidra med 30 % kvar som kommune viser og kor urettvis denne fordelingsnøkkelen er. I Modalen sitt vassområde tel heller ikkje kommunedelen til Alver. Her betalar Alver kommune om lag 17.000 kroner, Modalen om lag kr. 25.000.

Det at berre eit næringsparameter (35 % fordelt etter jordbruksareal i aktiv drift) er bruk for fordelingsnøkkelen er og noko spesielt. Også med tanke på at utslepp frå anna næringsliv, separate avløp frå private hus og hytter, avløp frå store offentlege bygg og institusjonar, avrenning frå offentlege vegar og store utbyggingar (ofte i sentrale strøk). Ureining frå havbruksnæringa, men og kraftutbyggingar kan ha uheldige konsekvensar for våre vassførekomstar. Rådmannen er klar over at jordbruksareal i drift kan gje avrenning til vassdrag og påverka desse, men å leggja ein fordelingsnøkkel på 35% er alt for høgt her.

Fylkeskommunen i Vestland kunne etter rådmannen si vurdering lagt opp til ein fordelingsnøkkel mellom kommunane med maksimum 10 % på kvar kommune, minst 80 % fordelt etter folketal og maksimum 10 % fordelt etter jordbruksareal i aktiv drift. Dette hadde vorte meir rettferdig for alle kommunane, små og store i folketal. Alternativet og det beste etter rådmannen sitt syn er det som **Bergen og Omland Friluftsråd** bruker i si kostnadsfordeling, det er etter folktetalet i kvar medlemskommune. Eit alternativt kan då verta at kr. 300.000 kroner som er kostnaden i kvart vassområde vert delt på folketallet i kvar kommune i vassområdet. Men alt heng saman med alt, det gjeld og våre sjø og fjordområde som heng saman uavhengig av kommunestruktur og talet på kommunar. Alle våre bekkar og elvar hamnar og til slutt i våre felles fjorda og havområde.

Difor meiner rådmannen at ein annan og meir rettvis løysing som og er uavhengig av kommunestrukturen og storleiken på vassområda, er at totalbeløpet for kommunane i dei fem vassområde som er på 1,5 mill pr. år vert delt på alle innbyggjarane i Hordaland (om lag 525.000 menneske). Då ville kvar kommune i gamle Hordaland fylke betalt kr. 3 pr innbyggjar pr. år. Då hadde Alver kommune betalt om lag kr. 90.000 pr år, Modalen kr. 3.900 pr år, Fedje om lag kr. 5.500

pr år og Austrheim og Tysnes om lag kr 9.000 pr år.

Rådmannen meiner difor at den føreslåtte kostnadsfordelinga frå Vestland fylkeskommune er noko politikarane i kommunane bør drøfta nærare før denne vert godteke. Rådmannen vil og peika på at innhaldet i skrivet **Kostnadsfordeling kommunar i tidlegare Hordaland & Aurland & Lærdal 2021-2027** vil kunne laga premiss for seinare forslag til økonomiske fordelingar i andre saker som gjeld kommunane i nye Vestland fylke.

Rådmannen meiner at for at dette viktige arbeidet ikkje skal stoppa opp på grunna av økonomiske årsaker bør Austrheim kommune løyva kr. **19.739** til dette arbeidet for året 2021. Men for åra 2022-2027 må det utarbeidast ein meir rettferdig kostnadsfordeling enn kva Vestland fylkeskommune legg opp til, om Austrheim kommune skal vera med på dette spleiselaget vidare. Rådmannen rår til at dette temaet vert drøfta vidare i naturlege fora der kommunane og ordførarar møtes, gjerne i regionrådet for Nordhordland i første omgang.

Konklusjon:

Austrheim kommune løyver kr. **19.739** til drift av vassområda for 2021. Vidare rettvis kostnadsfordeling for åra 2022-2027 må drøftast i politiske fora og med Vestland fylkeskommune.